

METODE INTERACTIVE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE – APLICAȚII PRACTICE

prof. Afrăsinii Marcela, Grădinița cu P. P. Nr. 17, Vaslui

EXPLOZIA STELARĂ

Este o metodă de stimulare a creativității, de relaxare a copiilor, care se bazează pe formularea de întrebări în vederea rezolvării de probleme și realizării de noi descoperi, prin stabilirea de conexiuni între ideile emise de copii în comun și individual.

Desfășurare:

1. Copiilor, așezați în semicerc, li se propune problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie ideea centrală.

2. Pe fiecare dintre cele 5 steluțe se scrie câte o întrebare: Ce? Cine? Unde? De ce? Când? Fiecare lider își alege 3-4 colegi, astfel organizându-se 5 grupuri. Un reprezentant al grupului extrage o întrebare.

3. Grupurile cooperează în elaborarea întrebărilor.

4. La expirarea timpului afectat, copiii revin în semicerc, în jurul steluței mari, și prezintă întrebările elaborate. Membrii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.

5. Se apreciază calitatea și corectitudinea întrebărilor, efortul copiilor, precum și modul de cooperare și interacțiune în cadrul grupurilor.

Exemplu

Grupa: mică

Tema: Insectele

Tipul activității: consolidare de cunoștințe

Mijloc de realizare: lectură după imagine

Scop: familiarizarea copiilor cu strategia elaborării întrebărilor pentru noi descoperiri, în vederea decodificării tabloului

Materiale: o stea mare, 5 steluțe mici, tablou pe care este reprezentată o poieniță cu insecte, jetoane/imagini cu insecte

Desfășurare:

Copiii, așezați în semicerc, sunt anunțați că vor lua parte la un joc cu steluțele, deoarece sunt vizitați de o stea (ei sunt solicitați să spună cum e – mare, galbenă, zîmbitoare, veselă), care a adus cu ea o surpriză.

Prin brainstorming, copiii fac predicții la ce ar putea fi: o scrisoare, un mesaj, o carte etc. Se prezintă surpriza – tabloul În poieniță – și se enunță problema: Tabloul e trist. De ce? (Pentru că din poieniță lipsesc insectele). Vom afla de ce tabloul e trist cu ajutorul steluței mari și al surioarelor ei mai mici. Educatorul/educatoarea prezintă steluța cu întrebarea Cine?, citește ce e scris pe ea și adresează întrebări: Cine adună nectarul de pe flori? ;Cine poartă rochiță roșie îmbulinită? ;Cine e harnică și strîngătoare?; Cine zboară din floare în floare?; etc.

Copiii răspund la întrebări și aplică imaginile cu insecte pe tablou. La fel se procedează și cu celelalte steluțe, adresându-se întrebări care încep cu CE? – Ce mănîcă buburuza? Ce face greierașul? Ce insecte mai sînt în poieniță?; UNDE? – Unde trăiesc albinele? Unde s-a urcat omida? Unde s-a așezat fluturașul?; CÂND? – Când cântă greierașul? Când se întorc albinele în stup? Când se bucură insectele?; DE CE? – De ce este supărat greierașul? De ce a apărut soarele? De ce poienița este mai veselă? În acest caz, copiii mici au posibilitatea să facă cunoștință cu steluțele, cu

întrebările ce le conțin, învață să răspundă la întrebări.

Evaluarea se efectuează stabilind "proporțiile exploziei" de steluțe din jurul stelei mari. Se apreciază efortul copiilor în elaborarea răspunsurilor și în realizarea sarcinii de lucru.

BRAINSTORMING

În traducere directă "furtună în creier" sau "asalt de idei", metoda constă în enunțarea spontană a mai multor idei pentru soluționarea unei probleme. Obiectivul urmărit prin aplicarea acesteia presupune exersarea creativității copiilor prin diferite tipuri de activitate

Brainstorming-ul se desfășoară în grupuri de 5-20 de copii. Cadrul didactic supervizează activitatea, fără a interveni în discuții.

Practicarea metodei impune respectarea următoarelor reguli/cerințe:

- selectarea problemei: aceasta trebuie să fie rezolvabilă și să prezinte interes pentru copii;
- selecționarea grupului de participanți;
- crearea unui mediu corespunzător stimulării creativității;
- admiterea de idei în lanț: dezvoltarea ideilor prin combinații, analogii, asociații, pornind de la una;
- înregistrarea ideilor în ordinea prezentată;
- aprecierea și evaluarea ideilor emise.

Etapele aplicării metodei:

I. Etapa pregătitoare, cu cele 3 faze (de selectare a membrilor grupului, de organizare și de familiarizare cu tehnica respectivă, de pregătire a ședințelor de lucru – educatorul/educatoarea amenajează sala de grupă, alege momentul zilei, verifică materialele necesare, anunță regulile etc.).

II. Etapa productivă a grupului, care presupune un asalt de idei și cuprinde următoarele faze: stabilirea temei, emiterea de idei, propunerea de soluții la problemă.

În această etapă, copiii nu critică, încearcă să emită cât mai multe idei, să dezvolte ideile colegilor, să analizeze, să-și imagineze.

III. Etapa trierii și selecționării ideilor (evaluarea), presupune 2 faze: analiza ideilor emise – se prezintă lista de idei; optarea pentru soluția finală – evaluarea critică a ideilor.

Exemplu

Grupa: mare

Tema: În ograda bunicilor

Tipul activității: verificare și sistematizare de cunoștințe

Mijloc de realizare: concurs de machete Curtea bunicilor

Scop: redarea în machetă a unei gospodării țărănești, cu utilizarea deșeurilor și obiectelor reciclabile, prin realizarea creativă a elementelor

Materiale: un panou, cutii de diferite mărimi, ambalaje pentru flori, chibrituri, bețișoare de înghețată, pietre, jucării (animăluțe miniaturale), nasturi, lipici, hârtie

Desfășurare:

I. Etapa pregătitoare:

1. Se anunță tematica machetei: Curtea bunicilor.
2. Se formează grupuri de 5-7 copii.
3. Se stabilește timpul de lucru: 15-20 min.
4. Se amenajează locul de lucru (se aranjează mesele astfel încât să fie suficient spațiu pentru toți copiii din grup).
5. Se alocă spațiu pentru suportul machetei (o bucată de material plastic spongios sau de placaj, cu dimensiunea de 60 x 100 cm).
6. Se pregătesc materialele necesare (cutii de diferite mărimi, ambalaje de flori, chibrituri, bețișoare

de înghețată, pietre, jucării (animăluțe miniaturale), nasturi, clei, hârtie etc.).

7. Se anunță regula: Nu critica lucrarea partenerului!

II. Etapa productivă:

1. Copiii discută, planifică acțiunile, cooperează și construiesc din materialele puse la dispoziție, dând frâu liber imaginației; emit idei, respectând regulile stabilite; apreciază cantitativ materialele utilizate; completează lucrările; prezintă rezultatul.

2. După expirarea timpului de lucru, se face sinteza parțială a lucrărilor.

3. Copiii, cu ajutorul cadrului didactic, prezintă ideile și apreciază lucrările (masă cu scaune, umbreluță, fântână, cușcă pentru câine, grajduri pentru animale, garduri, casa bunicilor etc.).

4. Copiii aranjează lucrările pe suportul de material plastic spongios/placaj.

5. Copiii sunt solicitați să facă modificări și completări la lucrările realizate de colegi (reamplasarea sau multiplicarea unor elemente, completarea cu detalii noi).

6. Autorii operează modificările sugerate de copii: fântână cu cumpănă, autobuz, cărări din pietre, gard din plasă etc.

III. Etapa trierii și selectării ideilor – evaluarea.

Macheta rămâne mai mult timp în sala de grupă, în scopul acumulării de noi idei. Acestea sunt selectate de educator și copii.

În grădiniță, metoda Brainstorming este folosită destul de des, în diferite momente ale activităților, începând cu vârsta mică.

DIAGRAMA VENN

Este o metodă ce se aplică în activități de observare, jocuri didactice, dezbateri, în vederea sistematizării cunoștințelor sau restructurării ideilor extrase dintr-un text.

Exemplu

Grupa: mare

Tema: Animalele domestice

Tipul activității: verificare și consolidare de cunoștințe

Mijloc de realizare: joc didactic Ce știi despre animale?

Scop: verificarea și consolidarea cunoștințelor despre animalele domestice

Materiale: o foaie de hârtie pe care sint desenate 2 cercuri: roșu și verde, care se intersectează și formează un spațiu de culoare galbenă, jetoane cu imagini/simboluri, fișe cu cuvinte

Desfășurare:

1. Se comunică sarcina de lucru.

Între câine și vacă există asemănări și deosebiri. În cercul roșu, desenați, scrieți sau așezați imagini/cuvinte/simboluri ce reprezintă aspecte specifice câinelui (cușcă, os, gheare, mic, ușor, carnivor, ham-ham, câinișor, păzește casa...), iar în cercul verde – aspecte specifice vacii (fîn, iarbă, lapte, carne, coarne, coada periută, copite, mare, grea, vițel, grajd, erbivor, mu-mu...).

În spațiul galben, care intersectează cele 2 cercuri, scrieți sau plasați imagini cu asemănările dintre aceste animale (au 4 picioare/membre, nasc pui vii, sînt acoperite cu păr, trăiesc pe lângă casa omului...). Timp de lucru: 5 min.

2. Activitate în perechi sau în grupuri mici. Se completează diagrama individual, apoi se lucrează în perechi. Are loc un schimb de informații, argumente, aprecieri, analize comparative și se definitivează sarcina inițială.

Cadrul didactic coordonează activitatea perechilor/grupurilor prin întrebări, observații care să-i direcționeze pe copii în selectarea corectă a răspunsurilor: Ce sunete emit? Ce mănâncă? Ce folos aduc? etc.

3. Activitate frontală. Se pregătește o coală mare de hârtie, pe care sunt desenate cele 2 cercuri ce se

intersectează, și materialul didactic corespunzător, format din jetoane cu imagini/simboluri, fișe cu cuvinte ce denumesc caracteristici ale câinelui și vacii. Se completează diagrama cu jetoane de la fiecare pereche. Se pun întrebări: Care sunt caracteristicile câinelui? Care sunt caracteristicile vacii? Există asemănări între ele? Care sunt acestea?

Metoda Diagrama Venn este binevenită și la sistematizarea cunoștințele copiilor la următoarele teme: Transportul acvatic și terestru (sau 2 mijloace de transport din aceeași categorie: căruță-mașină etc.; Mobilă, Profesii, Viețuitoarele apei, Legume etc.

BIBLIOGRAFIE:

1. Crenguța - Lăcrămioara Oprea– “ Strategii didactice interactive”, ed. a III-a, EDP, București - 2008 ;
2. Ioan Cerghit- “ Metode de învățământ”, EDP, București- 2005;
3. Ion- Ovidiu Pânișoară – “ Comunicarea eficientă”, ediția a III-a, Editura Polirom, Iași- 2006;
4. Rodica Leonte, Mihai Stanciu– “ Strategii activ-participative de predare-învățare în ciclul primar”, Editura Casei Corpului Didactic, Bacău- 2004;
5. Silvia Breben , Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga (s.a.) - “ Metode interactive de grup”. Ghid metodic pentru învățământul preșcolar, Editura Arves, Craiova;
6. Venera Mihaela Cojocariu– “ Teoria și metodologia instruirii”, EDP, București-2008.